

LEVEN UIT DE DOOP (inleiding voor de wijkavonden van VEG Oldebroek 2008-2009)

In mijn boekenkast heb ik een boek over de doop met de veelzeggende titel 'het water dat scheiding brengt'. Over de doop bestaan allerlei visies: kinderdoop en volwassenendoop; besprenkeling en onderdompeling; herdoop en doopbevestiging. Voor- en tegenstanders van de verschillende doopvisies en doopvormen hebben elkaar in de loop van de kerkgeschiedenis bestreden en veroordeeld, met alle kwalijke gevolgen van dien. En dat terwijl de doop in de Bijbel water is dat gelovigen verbindt: verbindt aan de Heer en aan elkaar. Doop is 'het water dat samenbindt'.

Ik zal in deze inleiding de verschillende doopvisies en dooppraktijken bespreken. Ik zal het één en ander vertellen over de doop als sacrament, over de doop van volwassenen, over de kinderdoop en geloofsbelijdenis, over het opdragen of zegenen van kinderen, over de herdoop, over doopbevestiging en tenslotte over de plaats en betekenis van de doop in leer en leven van gelovigen. Deze inleiding duurt ongeveer 30 minuten. Wat ik in deze inleiding vertel, is gebaseerd op mijn eigen visie op de doop.

Sacrament

De protestantse kerken, zoals de VEG, kennen twee sacramenten, te weten doop en avondmaal. Het woord 'sacrament' komt niet voor in de Bijbel, maar werd dit begrip rond 200 na Chr. in de taal van kerk en theologie geïntroduceerd. Het Latijnse woord *sacramentum* heeft als betekenis een eed van trouw die een soldaat bij het vaandel aflegde als hij aanmonsterde in het Romeinse leger. Bij deze ceremonie zwoer hij plechtig dat hij nu zijn burgerlijke staat met al zijn voorrechten aflegde en dat hij voortaan aan de keizer toebehoorde. Hij zwoer dat hij elk bevel van de keizer zou gehoorzamen, wat het ook mocht kosten, en waar hem dat ook heen mocht leiden. Het begrip 'sacrament' werd geïntroduceerd, omdat de christen door de doop betuigde dat hij voortaan zijn Heer Jezus Christus toebehoorde en Hem volkomen toegewijd als zijn Meester zou volgen en dienen.

Daarnaast speelde mee dat het woord *sacramentum* naast 'eed van trouw' ook 'geheimenis' of 'verborgenheid' kan betekenen. De sacramenten van het christelijk geloof duiden op handelingen met een verborgen zin. Het gaat dan om tekenen die een verwijzing zijn naar de werkelijkheid van het heil van God, oftewel uiterlijke tekenen van innerlijke genade, die God bewerkt.

De Reformatie heeft het woord *sacrament* gehandhaafd, maar er wel een inhoud aan gegeven die voor een belangrijk deel nieuw was: er kwam meer de nadruk te liggen op de belofte van God die in het sacrament naar voren treedt, en het sacrament werd niet alleen als een teken of verwijzing, maar ook als een zegel of bevestiging gezien. Sacramenten zijn volgens de Heidelbergse Catechismus 'heilige zichtbare tekenen, door God ingesteld om ons door het gebruik daarvan de belofte van het evangelie des te beter te doen verstaan en die voor ons te bezegelen of te bevestigen'. Bij doop en avondmaal zegt God dat het beloofde heil voor ons geldt, dat wij in geloof bij doop en avondmaal mogen ontvangen. Doop en avondmaal versterken het geloof, en ondersteunen de verkondiging van het Woord.

Doop van volwassenen

Na Zijn opstanding geeft Jezus in Mt.28:19 zijn discipelen de opdracht mee om te dopen: 'Gaaf dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt hen in de naam des Vader en des Zoons en des Heiligen Geestes en leert hen onderhouden al wat Ik u bevolen heb'. Maar waarom geeft Jezus deze opdracht om te dopen en wat is de betekenis van de doop? Om die vraag te kunnen beantwoorden is het goed om te beginnen bij de doop van Jezus in de Jordaan door Johannes de Doper. De doop van Johannes was volgens Mc.1:4 'de doop der bekering tot vergeving van zonden'. Johannes had van God de taak gekregen om het volk

Israël door zijn prediking tot verootmoediging en bekering te brengen. Velen in Israël beleden dan ook hun zonden en bekeerden zich tot God. De doop was dan ook een symbool van reiniging van zonden.

Johannes had niet alleen tot taak om Israël tot bekering op te roepen, maar ook om Israël voor te bereiden op de komst van de Messias. De Messias zou het verbond van Israël met God vernieuwen en herstellen, ook wel ‘het nieuwe verbond’ genoemd. Zo zegt Jeremia 31:31-34: “Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren: Kent de HERE; want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord des HEREN, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken”. In Ezechiël wordt over datzelfde nieuwe verbond gesproken. In Ez.36:25 zegt God dat Hij rein water over Israël zal sprengen, waardoor zij rein zullen worden. Dit water verwijst naar de doop.

De Messias is in de persoon van Jezus van Nazareth gekomen om het verbond te vernieuwen en te herstellen. Jezus liet zich door Johannes de Doper dopen. Niet omdat Hij zondig was, maar omdat Hij zich solidair wilde verklaren met de zondige mens. Jezus liet zich volgens Mt.3:15 dopen om *alle gerechtigheid te vervullen*. Dat is een bijbelse uitdrukking die wil zeggen dat de verbroken relatie tussen God en de mens, door de zondeval ontstaan, wordt *rechtgezet* en hersteld. Door Jezus’ sterven aan het kruis is alle gerechtigheid vervuld. De doop van Jezus verwijst naar het kruis van Jezus. Door Jezus is het verbond vernieuwd. De weg naar God staat niet alleen open voor Israël, maar voor alle volken: “Maakt alle volken tot mijn discipelen en doopt hen...”. Jezus stelt de doop in als teken van het nieuwe verbond.

Daarom geeft Jezus na Zijn dood en opstanding de opdracht om te dopen en zien we dat mensen die tot geloof in Christus komen zich laten dopen. Het boek Handelingen noemt regelmatig mensen die zich laten dopen, zoals de 3000 mensen die met Pinksteren tot geloof komen, de kamerling uit Ethiopië, Paulus, Lydia en haar huis, de gevangenebewaarder van Filippi en zijn huis. De brieven van het NT gaan dieper op de betekenis van de doop in. Daar zien we dat de doop met verschillende beelden wordt aangeduid. Zo is de doop volgens Gal.3:26-28 een teken van bekleed worden met Christus en volgens Rom.6:1-6 van een sterven en opstaan met Christus. Al deze beelden wijzen op één en hetzelfde, namelijk op bekering en wedergeboorte. Op het moment dat iemand tot geloof komt, wordt deze persoon wedergeboren, ontvangt de Heilige Geest, wordt bekleed met Christus, sterft en staat op met Christus, en ontvangt vergeving van zonden.

Hoewel de doop wijst op de wedergeboorte, bewerkt de doop niet de wedergeboorte en de vergeving van zonden. Alleen door het geloof in Christus wordt men wedergeboren en ontvangt men vergeving van zonden. De doop is het teken van het geloof in Christus. De doop is dus geen voorwaarde voor het eeuwig behoud, zoals soms wordt beweerd. Wie wel gelooft, maar niet gedoopt is, zal heus niet verloren gaan.

Doop van kinderen en geloofsbelijdenis

De Vrije Evangelische Gemeenten zijn van oudsher kinderdopende gemeenten. In de Beginselverklaring, die in 1885 door de Bond van VEG is aanvaard, staat: “Gelovende, dat God niet alleen het verbond opricht met de gelovigen, maar ook met hun zaad, worden de kinderen der gelovigen gedoopt naar het bevel des Heren en treden ze ook als disgenoten tot de tafel des Heren toe, zodra zij het Amen op hun doop hebben gesproken, door het belijden van hun en onze Heiland”. Dat de VEG bij hun ontstaan hebben gekozen voor de kinderdoop,

komt omdat zij grotendeels voortkomen uit de Nederlands Hervormde Kerk, een kerk die de kinderdoop belijdt.

We lezen niet expliciet in het NT – zoals dat wel het geval is met volwassenen – dat kinderen werden gedoopt. Vaak wordt verwezen naar de zogenaamde *huisteksten*. In Hand.16:15 staat ‘en toen zij (=Lydia) gedoopt was en haar huis’; en in I Kor.1:16 zegt Paulus ‘ook heb ik nog het gezin (=huis) van Stefanus gedoopt’. De vraag of daar kinderen en zuigelingen bij waren, is niet met zekerheid te beantwoorden. Het is echter heel goed mogelijk dat, als hele gezinnen overgingen van het heidendom tot het christendom, het gehele gezin werd gedoopt als markering van deze overgang. Men spreekt dan ook wel van ‘gezinsdoop’.

We hebben al gezien dat de doop het teken van het nieuwe verbond is, dat door Christus is ingesteld. In Gen.17:7 staat dat God met Abraham een verbond heeft gesloten: ‘Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en u en uw nageslacht in hun geslachten tot een eeuwig verbond, om u en uw nageslacht tot een God te zijn’. Als nadere uitwerking van dit verbond sloot God met zijn volk door middel van Mozes een verbond, waarbij Hij hen de Wet gaf om die na te leven.

Het teken van dat verbond met Abraham gesloten is de besnijdenis, waarbij de voorhuid van het mannelijk geslachtsdeel werd weggesneden bij jongetjes van acht dagen oud. Daarmee behoorden de kinderen bij het verbond van God. Dat betekent niet dat je, als je besneden was, automatisch behouden was. Ook in het oude verbond gold dat het geloof in God voorwaarde is voor het behoud. Omdat Israël stelselmatig het verbond met God verbrak – door niet de Wet na te leven -, had God beloofd dat Hij het verbond met Mozes zou vernieuwen. We hebben gezien dat dit verbond is ingegaan toen Jezus stierf voor de zonden van Israël en van heel de mensheid. De doop is het teken van het nieuwe verbond, net zoals de besnijdenis het teken is van het oude verbond.

Petrus zegt in Hand.2:38-39 op het Pinksterfeest, als de Heilige Geest wordt uitgestort op de gelovigen: ‘Bekeert u en een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen. Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen die verre zijn’. Deze belofte geldt dus voor Israël, voor de kinderen en nazaten, en voor de niet-joodse volken. Door de bekering tot Jezus en de gave van de Geest aan iedere gelovige wordt de Wet in onze hart geschreven en zijn we veel meer in staat om God te dienen en lief te hebben.

Mensen kwamen tot geloof in Christus en werden op grond van dat geloof gedoopt. En omdat bij de al eerder genoemde *huisteksten* ook kinderen kunnen behoren, kunnen kinderen worden gedoopt, omdat ook kinderen horen bij het nieuwe verbond en de Gemeente van Christus. Maar ook hier geldt dat het niet betekent dat je automatisch gered bent als je als kind gedoopt bent. Ook in het nieuwe verbond geldt geloof als voorwaarde voor het behoud. De gedoopte kinderen zullen dus ook later een persoonlijke keuze moeten maken.

De kinderdoop is een bijzonder gebeuren: Gods handelen gaat vooraf aan de beslissing van de mens. God spreekt in de kinderdoop al Zijn toezegging uit dat Hij het gedoopte kind naar Christus wil leiden om later vergeving van zonden en om de Heilige Geest te ontvangen. De belofte wordt in de kinderdoop onderstreept. Het kind wordt gedoopt op grond van het geloof van de ouders en grootgebracht in de christelijke leer. Hoewel de Beginselverklaring van de Bond van VEG spreekt over het feit dat ‘kinderen worden gedoopt naar het bevel des Heren’, is de doop van kinderen geen verplichting, maar een keuzemogelijkheid die de ouders hebben. In het Reglement van VEG Oldebroek staat: “De heilige doop wordt bediend aan kinderen van leden van de gemeente of andere gelovigen. Vooraf dienen de ouders of opvoeders van deze kinderen een verzoek tot de kerkenraad te richten”. Dat betekent dat ouders kunnen

afzien van dat verzoek. Wel is het zo, dat als iemand belijdenis wil doen, en niet eerder is gedoopt, alsnog gedoopt dient te worden. De doop is immers een opdracht van Jezus.

Als het kind volwassen is, kan het zelf de keuze voor Christus maken. Dan kan het belijdenis doen of ‘openbaar belijdenis van het geloof afleggen’. Dan zegt het ‘amen’ op zijn doop, zoals de Beginselverklaring van de Bond van VEG zegt. Door de belijdenis wordt de kinderdoop bevestigd - God heeft Zijn toezegging in de kinderdoop waargemaakt – en daarmee wordt in feite de kinderdoop voltooid. Omdat het element van het eigen belijden van het geloof door de dopeling wel bij de volwassenendoop mogelijk is, maar niet bij de kinderdoop – het kind heeft immers geen besef van de betekenis van de doop en het geloof – is tijdens de Reformatie de geloofsbelijdenis ingevoerd. De geloofsbelijdenis vindt plaats onder handoplegging. Door de openbare geloofsbelijdenis wordt men lid van de plaatselijke gemeente van Christus. De VEG kennen naast de kinderdoop ook de volwassenendoop, veelal door besprenkeling, maar dan voor diegenen die belijdenis willen doen, en niet eerder (als kind) gedoopt zijn. In het Reglement van de gemeente staat: “De heilige doop wordt bediend aan: volwassenen, die als kind niet gedoopt werden, mits zij tot persoonlijk geloof in de Here Jezus zijn gekomen”.

In het Nieuwe Testament worden bekering, belijdenis van het geloof en doop onlosmakelijk met elkaar verbonden. Iemand die in de tijd van het Nieuwe Testament tot bekering kwam, beled openlijk zijn geloof in de Heer Jezus Christus en werd op grond daarvan vrijwel onmiddellijk gedoopt. Pas na de doop volgde onderwijs en catechese. Bij ons zijn bekering, geloofsbelijdenis en doop uit elkaar gehaald. Bij de kinderdoop wordt het kind niet gedoopt op grond van zijn eigen bekering en geloofsbelijdenis, maar op grond van de bekering en geloofsbelijdenis van de ouders van het te dopen kind. De kinderdoop is eigenlijk een toezegging van God aan het te dopen kind van al datgene dat bij de doop hoort, namelijk bekering, vergeving van zonden en het ontvangen van de Heilige Geest. De ouders beloven het kind op te voeden tot hetgeen bij de doop hoort, namelijk een bekering tot Christus en al de genoemde beloften die daaraan verbonden zijn. En als het kind op oudere leeftijd zelf in staat is te geloven en een keuze voor de Heer Jezus te maken, dan wordt hetgeen was toegezegd in de kinderdoop op dat moment realiteit. Dan ontvangt hij de Heilige Geest en vergeving van zonden.

Maar dan zal hij in de gemeente van Christus, omdat de doop gegeven is aan de gemeente, alsnog belijdenis van het geloof moeten afleggen. Volstaan met bekering, ook al is dat het allerbelangrijkste, is niet voldoende. Het persoonlijk belijden zal nog moeten plaatsvinden. Doop, geloofsbelijdenis en bekering horen immers bij elkaar. Wie gedoopt is en tot bekering gekomen is, zal zich moeten aansluiten bij een plaatselijke gemeente van Christus. De doop is immers ten diepste een toetredingsrite tot de (plaatselijke) gemeente van Christus. Daarvoor is in de loop van de kerkgeschiedenis uiteindelijk de openbare belijdenis van het geloof ingesteld. Als iemand belijdenis doet, zegt hij ‘amen’ op zijn kinderdoop. Daarmee wordt de kinderdoop bevestigd of voltooid. Kinderdoop zonder openbare geloofsbelijdenis is dus niet voltooid. Bij de belijdenis worden de handen opgelegd, waardoor je als belijdend en volwaardig lid van de gemeente toetreedt.

In de VEG wordt doorgaans de besprenkeling toegepast, zowel bij kinderen als bij volwassenen. In feite zijn er drie manieren van dopen, zowel bij kinderen als bij volwassenen: 1. *Besprenkeling*. De dopeling krijgt een beetje water, vaak in de handpalm van de doper, op het hoofd gesprenkeld. In zowel de Rooms Katholieke Kerk als de meeste protestantse kerken wordt de doop door besprenkeling toegepast.

2.*Begieting*. De dopeling krijgt water over zijn hoofd uitgegoten, dat zo langs zijn lichaam naar beneden loopt. De Methodisten en Doopsgezinden passen de doop door begieting toe.
3.*Onderdompeling*. De dopeling gaat geheel onder in het water. De Baptisten, Pinkstergemeenten en vele evangelische gemeenten kennen de doop door onderdompeling. Bij de Oosters Orthodoxe Kerken worden kinderen gedoopt door onderdompeling.

Hoewel de doop door onderdompeling vanwege de symboliek van het sterven en opstaan met Christus voor velen meerwaarde heeft, is de hoeveelheid water dat wordt gebruikt uiteindelijk niet bepalend voor de waarde van de doop. De waarde van de doop wordt bepaald door het geloof in Christus. Wel kan de manier van dopen door ieder weer verschillend worden gewaardeerd, maar “ieder zij voor zijn eigen besef ten volle overtuigd” (Rom.14:5b). Respect voor elkaars overtuiging en keuze is hier wezenlijk: “Aanvaardt elkander, zoals Christus ons ook aanvaard heeft tot heerlijkheid Gods” (Rom.15:7). Uiteindelijk gaat het om het geloof.

Kinderzegening

Ouders die graag de beslissing van de doop aan de kinderen zelf overlaten, en daarom niet hun kinderen laten dopen, kiezen vaak voor het opdragen van kinderen of - beter geformuleerd - de kinderzegening. Men baseert de kinderzegening vaak op Mc.10:13-16, waar ouders hun kinderen bij Jezus brengen. In vs.16 staat: “En Jezus omarmde ze en hun de handen opleggende, zegende Hij ze”. Bij de kinderzegening wordt het kind aan God voorgesteld met de woorden “Heer, hier is (naam kind), het kind dat wij van U mochten ontvangen”, en wordt uitgesproken dat men het kind zal opvoeden in de christelijke leer. Het kind, dat men van God heeft ontvangen, wordt aan Hem opgedragen of toevertrouwd. Naast het voorstellen wordt God ook gedankt voor het kind door Hem geschonken. Tevens wordt de zegen over het kind, en de ouders, uitgesproken. Door de kinderzegening wordt, net als bij de kinderdoop, uitgesproken dat het kind bij de (plaatselijke) gemeente van Christus hoort. Als het kind volwassen is, kan het zelf de keuze voor Jezus maken en zich op grond van zijn bekering laten dopen. Net zoals de geloofsbelijdenis tijdens de Reformatie is toegevoegd aan de kinderdoop om deze te voltooien of te bevestigen, is in de twintigste eeuw de kinderzegening aan de volwassenendoop toegevoegd, omdat ouders behoefte hadden om hun blijdschap, dankbaarheid en toewijding jegens God tot uitdrukking te brengen. Als men namelijk geen kinderen doopt, mist men een soortgelijk ritueel, terwijl toch behoefte is om de blijdschap, dankbaarheid en toewijding jegens God tot uitdrukking te brengen.

Het verschil tussen de kinderzegening en de kinderdoop is het sacrament: de kinderdoop is een sacrament en de kinderzegening niet. Kinderen die gedoopt zijn, hoeven later niet alsnog gedoopt te worden, bijvoorbeeld bij hun openbare geloofsbelijdenis. Kinderen die gezegend of opgedragen zijn, behoren volgens de opdracht van Jezus wel gedoopt te worden, zij het op latere leeftijd.

Herdoop of doopbevestiging

Een gevoelige materie is de herdoop of overdoop, dat wil zeggen dat iemand die reeds als kind gedoopt is, zich op latere leeftijd opnieuw laat dopen, veelal nadat de persoon in kwestie een bewuste keuze heeft gemaakt voor Christus, en dat wil onderstrepen door de doop. Dit onderwerp speelt in vele kerken, waar de kinderdoop wordt gepraktiseerd, en dat geldt ook voor de VEG. In vrijwel alle kerken, waar de kinderdoop wordt gepraktiseerd, is het niet mogelijk om opnieuw gedoopt te worden. De reden is dat de doop een uniek en onherhaalbaar gebeuren is. Je kunt maar één keer toetreden tot Christus en Zijn Gemeente, en dat is door je doop, hetzij als kind (later bevestigd door de belijdenis), hetzij als volwassene.

Toch zijn er christenen, ook al zijn zij als kind gedoopt, die verlangen om op eigen keuze het doopwater te ontvangen, en dan meestal door onderdompeling. Dat is dan binnen de kerk, waar zij komen, niet mogelijk. Gevolg is dat mensen zich elders laten dopen, hetzij met hetzij zonder medeweten en toestemming van de leiding van de gemeente. Het kwam en komt in een aantal kerken voor, dat leden die herdoopt waren onder censuur werden geplaatst of werden geroyeerd. Tegenwoordig is het vaak mogelijk om na herdoop lid te worden of te blijven, mits men geen onrust of verwarring over de eigen doopopvatting zaait in de gemeente.

In enkele VEG is het zelfs mogelijk om in de eigen gemeente herdoopt te worden. Men spreekt dan liever niet van herdoop of overdoop, maar van bevestigingsdoop: er wordt door de herdoop geen streep dóór, maar een streep ónder de kinderdoop gezet. De kinderdoop wordt niet afgewezen, maar bevestigd. De Heer heeft zijn belofte van vergeving van zonden in de kinderdoop toegezegd, hetgeen in de volwassenendoop wordt bevestigd.

Vaak wordt als Bijbeltekst ter ondersteuning Hand.19:1-12 aangehaald. Daar wordt gesproken over mensen die tweemaal gedoopt zijn. Paulus ontmoet in Efeze mensen die de doop van Johannes de Doper hadden ondergaan. Zij waren tot geloof gekomen in de God van Israël en hadden zich door Johannes de Doper laten dopen tot vergeving van zonden. Toen zij Paulus ontmoetten, hoorden zij over het kruis van Jezus en over de uitstorting van de Heilige Geest. Zij aanvaardden Jezus en lieten zich door Paulus dopen in de naam van Jezus. Probleem is echter dat de doop van Johannes de Doper van een andere heilshistorische orde is dan de christelijke doop en daarmee gaat de vergelijking van herdoop niet geheel op. De doop van Johannes hoort namelijk bij het oude verbond en de christelijke doop bij het nieuwe verbond.

Om herdoop te voorkomen heeft de Synode van de Presbyteriaanse Kerk van Nieuw-Zeeland in 1977 niet gekozen voor een bevestigingsdoop, maar voor een bevestiging van de kinderdoop, ook wel doopbevestiging genoemd. Het verschil tussen een bevestigingsdoop en een doopbevestiging is, dat bij de bevestigingsdoop wel de doopformule wordt gebruikt en bij de doopbevestiging niet. De doopformule wordt gekenmerkt doordat zij wordt uitgesproken in de naam van de drieënige God: *'Ik doop u in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest'*. Omdat de doop eenmalig en onherhaalbaar is, kan de doopformule, reeds bij de kinderdoop uitgesproken, niet opnieuw uitgesproken worden. Je kunt immers maar één keer toetreden tot het Lichaam van Christus. Omdat gelovigen toch het verlangen hebben om het sterven en opstaan met Christus vorm te geven door middel van onderdompeling, is het mogelijk om te worden ondergedompeld zonder dat daarbij de doopformule wordt uitgesproken. Je kunt maar één keer gedoopt worden in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest (Mt.28:19). Omdat men door de kinderdoop (en belijdenis) al is toegetreden tot het Lichaam van Christus, kan geen sprake zijn van herdoop.

De volgende formule wordt in de Presbyteriaanse Kerk gebruikt: *'Zoals u gedoopt bent in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, zo bevestig ik nu de reiniging, de vergeving, het nieuwe leven en de beloofde gave van Gods Geest die in Zijn verbond besloten liggen'*. Aansluitend vindt de onderdompeling plaats.

Het is opvallend dat vele gelovigen het verlangen hebben zich te laten dopen door onderdompeling. Vaak (vele) jaren na hun bekering. Soms heeft men al belijdenis gedaan, soms ook niet. Maar als je vraagt waarom men zich eigenlijk wil laten dopen, dan wordt heel vaak de nadruk gelegd op 'het sterven en opstaan met Christus', zoals Paulus dat in Rom.6 beschrijft.

Eigenlijk wordt nooit gezegd dat men zich bij Christus en Zijn Lichaam wil aansluiten, maar dat men zich aan Christus (opnieuw) wil toewijden en dat men zélf in de onderdompeling het sterven en opstaan met Christus wil beleven en ervaren.

In feite spreekt men dan niet over de doop waar het Nieuwe Testament over spreekt, namelijk een ritueel van toetreding tot Christus en zijn gemeente, maar haalt men één aspect van de Nieuwtestamentische doop naar voren, namelijk het sterven en opstaan met Christus. De Nieuwtestamentische doop kent vele aspecten, waaronder de belangrijkste de toetreding tot Christus en Zijn Lichaam, de gemeente, is. En als slechts één aspect van de doop wordt benadrukt bij het verlangen naar de doop door onderdompeling, waarom zou men dan niet kiezen voor de doopbevestiging, waarin juist dát element van het sterven en opstaan met Christus wordt benadrukt? Dan hoeft men niet opnieuw gedoopt te worden, maar kan men de kinderdoop bevestigen met de doopbevestiging door onderdompeling.

In het Nieuwe Testament werden bekeerde mensen onmiddellijk gedoopt als teken van toetreding tot Christus en Zijn Lichaam, maar als je je geruime tijd na je bekering laat dopen, wat is dan de werkelijke betekenis van de doop? Niet dat je toetreedt tot Christus en Zijn Lichaam, want je bent bij je bekering al toegetreden tot Zijn lichaam. Een trouwring wordt immers ook op de trouwdag zelf gegeven en niet geruime tijd nadien. Dan gaat iets van de symbolische waarde van de trouwring verloren. De doopbevestiging is geen verkapte herdoop, omdat er in feite geen sprake is van een volwaardige doop. De belijdenis of doopbevestiging is een voltooiing of bevestiging van de kinderdoop. De kinderdoop was een toezegging van al de beloften die bij de doop horen, zoals het ontvangen van de Heilige Geest en vergeving, en deze worden bevestigd of voltooid in de belijdenis of doopbevestiging. Dat betekent dat belijdenis of doopbevestiging in principe eenmalig kan worden toegepast.

Plaats en betekenis van doop in leer en leven van gelovigen

Ik heb deze inleiding de titel *Leven uit de doop* meegegeven, en dat heb ik bewust gedaan. Het gaat er naar mijn idee in de Bijbel niet zozeer om hoe je gedoopt bent, maar vooral hoe je leeft vanuit je doop. De doop wordt in de Schrift altijd gekoppeld aan de navolging van Christus. Als we in de doop zijn gestorven en opgestaan met Christus, leven we dan werkelijk als mensen van wie de oude mens, de zondige natuur, gestorven is en de nieuwe mens is opgestaan? Als we in de doop met Christus zijn bekleed, leven we dan werkelijk als mensen die met Christus zijn bekleed? Dat geldt zowel voor volwassenen die zich hebben laten dopen, als ook voor ouders die hun kinderen hebben laten dopen. In de doop zal de navolging op één of andere manier gestalte moeten krijgen, anders is de doop een leeg omhulsel geworden. Kunnen mensen in onze levenshouding en levenswandel zien dat wij gedoopte mensen zijn? Het is een groot voorrecht om gedoopt te zijn, maar ook een grote verantwoordelijkheid. Ik ben ervan overtuigd dat de Heer meer kijkt naar ons leven uit de doop dan naar onze doop zelf, hoe belangrijk en waardevol de doop ook is.

Hoewel de doop een opdracht van Jezus is en daarmee belangrijk, moeten we de doop niet tot hoofdzaak maken. Als Paulus te maken krijgt met onenigheid over de doop in de christelijke gemeente van Korinte, dan zegt hij in I Kor.1:17, dat Christus hem niet gezonden heeft om te dopen, maar om het evangelie te verkondigen. Het evangelie is de hoofdzaak en niet de doop. In de loop van de kerkgeschiedenis zijn er allerlei visies op de doop ontstaan en wij kunnen niet doen alsof die er niet zijn. We hebben daar in de Kerk mee te maken, en we zullen daar op één of andere manier op een liefdevolle wijze mee moeten leren omgaan en proberen respect en begrip te kweken, maar in alles de eenheid moeten bewaren, want de doop is een teken van eenheid.

Ds.K.Kruithof